

Ylou. moving, 27.5.2017 a. 1.

Autorka nové hry Autista **Alžběta Michalová**:

Důležité je smát se společně

JOSEF KAJETÁN

Ve Slováckém divadle vzniká další pozoruhodná inscenace. Režisér Michal Zetel připravuje se čtveřicí herců hru *Autista* aneb *Moje zatracené nervy*. Uherskohradištská scéna ji uvede jako první v republice. Speciálně pro ni ji napsala mladá talentovaná autorka Alžběta Michalová, která má osobní zkušenosti s autistickým bratrem. Inscenace *Autista* bude mít premiéru v intimním prostředí Malé scény v polovině června. O to, jak inscenace vzniká a co Alžbětu Michalovou vedlo k jejímu napsání, odpovídá v následujícím rozhovoru.

Proč jste napsala hru o autismu?

Protože si myslím, že je to potřeba. Říkává se, že lidé s autismem žijí ve svém světě, ale je to pitomost. Žijí totiž ve světě s námi a je to pro ně nesmírně těžké. A my tomu nerozumíme. Chtěla bych touto hrou trochu poodhalit to, co se o lidech s autismem neví, totiž že mají radost i starosti, stejně jako lidi bez autismu. Že rádi jezdí na kole, chodí na kafe, do školy i práce, někdy se jim nedaří a jindy jsou šťastní.

Máte bratra, který žije s autismem. Pomohla vám tato zkušenost při psaní hry?

Celá hra je postavena na situacích, momentech, okamžicích, chvílích i dnech, které jsem zažila se svým bráchou. Nezažít je, nemohla bych o nich psát. Nejsou to zážitky, které by se daly vymyslet. Jaké to vlastně je, žít s bratrem,

který má poruchu autistického spektra?

Se všemi sourozenci se žije dost podobně, nad neustávajícími šarvátkami vždycky nakonec zavlaže vlajka míru a vědomí, jak se máme rádi.

Znáčná část situací ze hry vyznívá komicky. Opravdu je autismus takhle legrační?

Někdy. A někdy vůbec. A důležité je smát se spolu, ne vysmívat.

Co můžeme pro lidi žijící s poruchou autistického spektra sami udělat?

Především trochu se vzdělat – vědět, že taková lidé mezi námi žijí – a pak nebát se a neodsuzovat.

Co tedy děláme špatně?

Spousta maminek s dětmi s autismem se setkává s křivými pohledy a nepříjemnými poznámkami, protože děti s autismem vypadají často zdravě, ale chovají se zcela nezvykle. To vede k poznámkám o nevychovaných a neovládnutelných dětech od lidí, kteří tomu vůbec nerozumí. Ty maminky i jejich děti pak bojují nejen s autismem, ale i s každým, koho potkají na ulici.

Někdo se může zeptat, zda jde autismus léčit.

Autismus nelze vyléčit, není to nemoc. Lidem s autismem nepomohou ani speciální pomůcky. Jediné, co je opravdu potřeba, je být s nimi. Přijímat je takové, jací jsou, mluvit s nimi, chodit na výlety, do kina, do kavárny. Lidé s poruchami autistického spektra jsou ve společnosti izolováni, protože ji nerozumí. Ale my se můžeme stát prostředníky pro toto porozumění. Nemusí jít o nic velkého. Když se rozhlédnete

ve svém okolí, jistě zjistíte, že mezi přáteli a známými je někdo, kdo má autistické dítě. Vezměte ho občas na pískoviště. Mladého muže potýkajícího se s autismem můžete pozvat na pivo.

Je báječné, když díky vám někdo může zas o kus víc porozumět světu.

Zkoušení teprve začalo, ale přesto, jak na vás uherskohradištský soubor působí?

Jako lidé, kteří jsou spolu rádi a mají rádi své povolání. Je tu klid a zároveň tvůrčí atmosféra, soustředění a prostor pro hledání toho, co je podstatné. Mám z toho radost.

Co bude podle vás pro režiséra, herce a ostatně i vás, dramaturgy, ni, nejtěžší?

Tuším, že pro nás všechny – ale i pro diváky – bude obtížná konfrontace s Kašparem (*hlavní postava hry Autista – pozn. aut.*). Přijetí a pochopení toho, že ať je člověk jakkoliv jiný, křivý nebo vychýlený, je pořád člověkem. Něco má rád, něco ho baví, nějak žije. Je těžké přistoupit na to, že ačkoliv někdo žije bez rukou, nohou, očí nebo intelektu, může žít stejně smysluplný a naplněný život jako ti, kteří žádný hendikep nemají.

Ať nejsme příliš vážní – čím vás v poslední době váš bratr potěšil, rozesmál?

Musím říct, že mě velmi potěšila jeho nové přání – stát se kameramanem. Dost se těším, co z toho bude, protože mám v plánu pořídit mu malou kameru, se kterou bude zaznamenávat to, co žije. Jsem zvědavá, co se dožvime.

Vyrazíte v létě někam společně s bratrem Matějem?

Naše letní plány zatím mají dost nejasné obrysy, ale jistě jsou cyklovýpravy na brněnskou přehradu, kde se báječně plave a letní pochůzky na zmrzlinu. Taky počítám, že budeme hojně jezdit vlakem. A jsem zvědavá na ten dokumentární projekt, třeba už v létě budeme natáčet. Matěj by sice uvítal už teď přesný časový rozvrh, ale já v létě hodlám odpočívat, nikoliv se držet harmonogramů. Takže to nejspíš dopadne tak, že budeme dělat přesně to, co se nám bude chtít.

Foto: Jan Karásek

